

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Με τον όρο "κλιματική αλλαγή" αναφερόμαστε στις μακροπρόθεσμες μεταβολές της μέσης θερμοκρασίας και των καιρικών μοτίβων της γης, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την υπερθέρμανση του πλανήτη που οδηγεί στο λιώσιμο των πάγων, στην αύξηση της στάθμης της θάλασσας κλπ.

Αίτια κλιματικής αλλαγής

Η κύρια αιτία της κλιματικής αλλαγής είναι το ανθρώπινο είδος. Πιο συγκεκριμένα, είναι τα καυσαέρια τόσο από τα εργοστάσια όσο και από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. Πέρα από την ανθρώπινη δραστηριότητα πρέπει να ληφθούν υπόψιν και τα φυσικά αίτια, όπως η ηφαιστειακή δραστηριότητα και η ηλιακή ακτινοβολία.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην κλιματική αλλαγή. Πολλά αέρια στην ατμόσφαιρα της γης εμποδίζουν τη θερμότητα του ήλιου από την διάχυσή της στο διάστημα, γεγονός που προκαλεί την αύξηση θερμοκρασίας του πλανήτη. Ορισμένα από τα αέρια του θερμοκηπίου είναι τα εξής:

- διοξείδιο του άνθρακα (CO₂),
- μεθάνιο,
- υποξείδιο του αζώτου,
- φθοριούχα αέρια.

Επιπτώσεις κλιματικής αλλαγής

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής επηρεάζουν ήδη όλο τον πλανήτη. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται η αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας προκαλώντας το λιώσιμο των πάγων. Ακόμα, μία σοβαρή επίπτωση είναι τα ακραία καιρικά φαινόμενα όπως είναι οι πολλαπλές φωτιές τεράστιας έκτασης και οι πλημμύρες. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει όχι μόνο το ανθρώπινο είδος αλλά είναι και απειλή για τα ζώα και τα φυτά. Χωρίς ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση της, η ΕΕ μπορεί να βιώσει τα εξής φαινόμενα:

- 400. 000 πρόωροι θάνατοι ετησίως λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

- 90. 000 θάνατοι ετησίως λόγω καύσωνα
- 40 % λιγότερο διαθέσιμο νερό στις νότιες περιοχές της ΕΕ
- 2,2 εκατομμύρια άτομα να κινδυνεύουν από παράκτιες πλημμύρες κάθε χρόνο
- 190 δισ. ευρώ σε ετήσιες οικονομικές ζημιές

Σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος το 2016 (European Environment Agency), η μέση ετήσια θερμοκρασία στην Ευρώπη αυξάνεται ταχύτερα από τη μέση αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας. Η υψηλότερη αύξηση της θερμοκρασίας σημειώνεται στη Νότια Ευρώπη τους καλοκαιρινούς μήνες. Η Μεσόγειος είναι ένα από τα θερμά σημεία της κλιματικής αλλαγής, με τη θερμοκρασία της να αυξάνεται κατά 20% γρηγορότερα από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που βιώνουν ήδη οι πολίτες των Μεσογειακών κρατών και θα ενταθούν τα προσεχή χρόνια συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων: η τροπικοποίηση της θάλασσας, με τα είδη που ζούσαν στην περιοχή να εκτοπίζονται ή να πεθαίνουν λόγω της αυξανόμενης θερμοκρασίας, οι μεταναστεύσεις ψαριών, η αύξηση των θερμικών επεισοδίων και της μέσης θερμοκρασίας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, και συνακόλουθα η αύξηση της ζήτησης ενέργειας για ψύξη και των θανάτων από καύσωνες.

Τρόποι αντιμετώπισης

Για την αντιμετώπιση του κλιματικού ζητήματος, απαιτούνται πολυεπίπεδες προσπάθειες που εστιάζουν τόσο στην πρόληψη όσο και στην προσαρμογή. Αυτές οι προσπάθειες περιλαμβάνουν τα εξής βασικά βήματα:

- Η μετάβαση από τη χρήση ορυκτών καυσίμων στην εκμετάλλευση καθαρών, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως ο ήλιος και ο άνεμος αποτελεί κρίσιμο βήμα.
- Η εφαρμογή μέτρων για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε κατοικίες και επιχειρήσεις, όπως η βελτίωση της θερμομόνωσης και η χρήση συσκευών χαμηλής κατανάλωσης, μπορεί να μειώσει σημαντικά την ενεργειακή κατανάλωση
- Η ενθάρρυνση της μετάβασης σε ηλεκτροκίνηση, μέσω της ανάπτυξης των απαραίτητων υποδομών φόρτισης και της προώθησης της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων, μπορεί να μειώσει τις εκπομπές από τον τομέα των μεταφορών.
- Η εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών στη γεωργία και η διαχείριση των φυσικών πόρων με τρόπο που μειώνει τις εκπομπές και προστατεύει το περιβάλλον είναι εξίσου σημαντικές.

- Οι προσαρμοστικές δράσεις περιλαμβάνουν την προστασία των υδάτινων πόρων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κατασκευών σε κλιματικά φαινόμενα και την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης και προειδοποίησης για φυσικές καταστροφές.
- Η ενδυνάμωση των κοινοτήτων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής περνά μέσα από την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα, την ανάπτυξη επικοινωνιακών δικτύων για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη δημιουργία σχεδίων που θα βοηθήσουν τις κοινότητες να προσαρμοστούν στις νέες κλιματικές συνθήκες.

ΠΗΓΕΣ

https://climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_el

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AE

https://youth.europa.eu/get-involved/sustainable-development/what-climate-change_el

file:///D:/Study%20Guide_Youth%20Assembly_Students-linked.pdf

<https://inka.support/%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AE/>

Επιμέλεια: Ξένια Δανιγγέλη, Ιωάννα Κάλφα

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΚΑΙ Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Φαινόμενο του θερμοκηπίου ονομάζεται μια φυσική διαδικασία, η οποία απέχει από την ανθρώπινη παρέμβαση. Είναι απαραίτητο καθώς διατηρεί τη γη ζεστή χωρίς ογκώδεις διακυμάνσεις θερμοκρασίας, έτσι διατηρείται και η ζωή. Στη σημερινή εποχή, ο όρος συνδέεται με την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της επιφάνειας της Γη, ενώ θεωρείται πως το φαινόμενο έχει ενισχυθεί σημαντικά από ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής περιλαμβάνουν:

- **Καταιγίδες:** Πέρα από τις πλημμύρες, δημιουργείται μεγάλος κίνδυνος για κατολισθήσεις εξαιτίας των βροχοπτώσεων. Σε περίπτωση που οι βροχοπτώσεις υπερβούν το όριο τους, το έδαφος γίνεται υπερβολικά υγρό με αποτέλεσμα οι πλαγιές ενδεχομένως να χάσουν τη σταθερότητά τους και να προκαλέσουν κατολίσθηση.
- **Καύσωνες:** Λόγω της θέρμανσης της Γης, υπάρχουν πολλές περιοχές που κινδυνεύουν από θερμότερα και συχνότερα ακραία κύματα καύσωνα.
- **Αύξηση της στάθμης της θάλασσας:** Με βάση σημερινά δεδομένα για την κλιματική αλλαγή, ο ρυθμός με τον οποίο ανεβαίνει η στάθμη της θάλασσας έχει αυξηθεί ραγδαία. Γνωρίζοντας ότι ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του συνολικού πληθυσμού της Γης κατοικεί σε παραθαλάσσιες και παράκτιες περιοχές, η συνεχόμενη αυτή αύξηση της στάθμης της θάλασσας είναι ανησυχητική.
- **Όξινη των ωκεανών:** Το φαινόμενο αυτό προέρχεται από το αυξανόμενο διοξείδιο του άνθρακα που υπάρχει στην ατμόσφαιρα καθώς απορροφάται από τους ωκεανούς, κάνοντας τους με αυτό τον τρόπο πιο όξινους. Το αποτέλεσμα από αυτό είναι η αναστάτωση πολλών και μεγάλων τμημάτων του υδάτινου οικοσυστήματος.
- **Απειλή για τα ζώα:** Εξαιτίας των αυξανόμενων θερμοκρασιών, πληθώρα από ζώα μεταναστεύουν σε υψηλότερα μέρη ή μακριά από τον ισημερινό. Μάλιστα κάποια ζώα είναι πιθανόν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες μετακίνησης και προσαρμογής σε νέες περιοχές.
- **Πυρκαγιές:** Ειδικά κατά τα τελευταία χρόνια, ο αριθμός των πυρκαγιών και η διάρκεια της εποχής πυρκαγιών σταδιακά αυξάνεται. Οι συγκεκριμένες πυρκαγιές

είναι συχνά τόσο ανεξέλεγκτες που μπορούν να καταστρέψουν δάση ακόμα και κατοικημένες περιοχές.

- **Ξηρασία:** Πολλές περιοχές κινδυνεύουν από ξηρασίες λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Οι υψηλότερες θερμοκρασίες σημαίνουν και μεγαλύτερη εξάτμιση του νερού, μειώνοντας έτσι το συνολικό απόθεμά τους.

Η αντιμετώπιση από την ΕΕ

Το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται από την υγεία του πλανήτη. Προκειμένου να εξασφαλισθεί αυτό, οι χώρες της ΕΕ έχουν δεσμευτεί από τον Δεκέμβριο του 2019 να επιτύχουν κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, υλοποιώντας τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η στρατηγική της ΕΕ για την επίτευξη του στόχου αυτού. Συγκεκριμένα, είναι μια δέσμη πρωτοβουλιών πολιτικής, η οποία έχει ως στόχο να θέσει την ΕΕ σε τροχιά προς την πράσινη μετάβαση. Η δέσμη αυτή, περιλαμβάνει αλληλένδετες πρωτοβουλίες που καλύπτουν το κλίμα, το περιβάλλον, την ενέργεια, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τη γεωργία και τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

Μέσω ενός επενδυτικού σχεδίου –InvestEU η ΕΕ σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει τις πολιτικές που ορίζονται στην Πράσινη Συμφωνία. Αυτό απαιτεί τουλάχιστον 1 τρισεκατομμύριο ευρώ σε επενδύσεις. Επιπλέον, για να επιτύχει η ΕΕ τους στόχους της που καθορίζονται στη συμφωνία, εκτιμάται ότι περίπου 260 δισεκατομμύρια ευρώ χρειάζονται ετησίως έως το 2030 σε επενδύσεις. Οι υψηλότερες θερμοκρασίες και τα πιο ακραία καιρικά φαινόμενα συνεπάγονται τεράστιο κόστος για την οικονομία της ΕΕ και πλήττουν την ικανότητα των χωρών να παράγουν τρόφιμα.

Ορισμένα στοιχεία:

- Τα τελευταία 40 χρόνια, τα ακραία καιρικά και περιβαλλοντικά φαινόμενα έχουν προκαλέσει χρεώσεις άνω των 487 δισ. ευρώ στην ΕΕ
- Εξαιτίας της υπερχειλίσης των ποταμών της Ευρώπης το οικονομικό κόστος υπερβαίνει κατά μέσο όρο τα 5 δισ. Ευρώ ετησίως
- Οι δασικές πυρκαγιές έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική απώλεια των 2 δισ. Ευρώ ετησίως
- Σημειώθηκαν μέσα σε χρονικό διάστημα 40 χρόνων μεταξύ του 1980 και του 2020, πάνω από 138.000 ανθρώπινες απώλειες στην Ευρώπη εξαιτίας των ακραίων κλιματολογικών συνθηκών.

Στόχοι Πράσινης Συμφωνίας

- Μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 και τουλάχιστον μείωση κατά 55% έως το 2030
- Οικονομική ανάπτυξη αποσυνδεδεμένη από τη χρήση πόρων
- Κανένας άνθρωπος και καμιά περιφέρεια δεν μένουν στο περιθώριο

- 3 δισεκατομμύρια δέντρα θα φυτευτούν στην Ευρώπη μέχρι το 2030
- Μια βιώσιμη και έξυπνη στρατηγική κινητικότητας
- Μια στρατηγική της ΕΕ για τα δάση που θα έχει ως βασικό στόχο μια αποτελεσματική αναδάσωση, την διατήρηση και αποκατάσταση των δασών στην Ευρώπη
- επισκόπηση και πιθανή αναθεώρηση όλων των σχετικών μέσων πολιτικής που σχετίζονται με το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος εμπορίας εκπομπών

Τι περιλαμβάνει η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για το κλίμα

- Αναγνώριση της ανάγκης ενίσχυσης της απορρόφησης του άνθρακα της ΕΕ μέσω ενός πιο φιλόδοξου κανονισμού LULUCF για τον οποίο η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τον Ιούλιο του 2021 και ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2023
- Διαδικασία για τον καθορισμό κλιματικού στόχου για το 2040, λαμβάνοντας υπόψη τον ενδεικτικό προϋπολογισμό για τα αέρια του θερμοκηπίου για την περίοδο 2030-2050 που θα δημοσιευθεί από την Επιτροπή
- Δέσμευση για αρνητικές εκπομπές μετά το 2050
- Τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Επιστημονικού Συμβουλευτικού Συμβουλίου για την Κλιματική Αλλαγή, το οποίο θα παρέχει ανεξάρτητες επιστημονικές συμβουλές
- Αυστηρότερες διατάξεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Ισχυρή συνοχή μεταξύ των πολιτικών της Ένωσης με στόχο την κλιματική ουδετερότητα.

ΠΗΓΕΣ

[Ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα - Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](https://europa.eu)

[Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία - Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](https://europa.eu)

[Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία - Βικιπαίδεια \(wikipedia.org\)](https://wikipedia.org)

[Κλιματική αλλαγή: Η δράση της ΕΕ - Consilium \(europa.eu\)](https://europa.eu)

[Τι είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου και από τι προκαλείται; | Volton](https://volton.com)

Επιμέλεια: Τζινιέρη Μικαέλα, Τζινιέρη Νικολίτα, Ρίζου Ειρήνη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Κλιματική αλλαγή

Ως “κλιματική αλλαγή” ορίζεται η μεταβολή στο κλίμα που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες, και διακρίνεται από τον όρο “κλιματική μεταβλητότητα” που έχει φυσικά αίτια (ορισμός: από Σύμβαση — Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές UNFCCC).

Από κάποιους επιστήμονες η κλιματική κρίση, θεωρείται ως παγκόσμια υπαρξιακή κρίση. Οι άνθρωποι είχαμε πετύχει να δαμάσουμε τη φύση για χάρη της ανθρώπινης εξουσίας και κέρδους. Όμως η δύναμη της φύσης έχει αρχίσει να ανταποκρίνεται νομοτελειακά, κάτι που ορίζει πως πρέπει να μεταβάλλουμε άμεσα τις προτεραιότητες της συλλογικής μας συνύπαρξης.

Στη Διεθνή διάσκεψη της Μαδρίτης (Δεκέμβριος 2019) ελήφθη η ιστορική απόφαση του Ευρωκοινοβουλίου, να κηρυχθεί η Ευρώπη σε κατάσταση έκτακτης κλιματικής ανάγκης. Γι' αυτό και παγκόσμιος σκοπός των κρατών, φορέων και συλλόγων είναι πλέον η συνεργασία για την αειφόρο ανάπτυξη σε όλα τα γεωγραφικά επίπεδα και την καταπολέμηση της ανισότητας. Ταυτόχρονα, έχει αναπτυχθεί ένα παγκόσμιο κίνημα που ζητά την ισοκατανομή των περιβαλλοντικών βαρών και την κλιματική δικαιοσύνη.

Η ανθρώπινη δραστηριότητα επηρεάζει σταδιακά το κλίμα της γης, προσθέτοντας τεράστιες ποσότητες αερίων του θερμοκηπίου σε εκείνες που απαντώνται φυσιολογικά στην ατμόσφαιρα. Αυτά τα επιπλέον αέρια του θερμοκηπίου προέρχονται κυρίως από την καύση ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ενέργειας, καθώς και από άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η αποψίλωση των τροπικών δασών, η γεωργία, η κτηνοτροφία και η παραγωγή χημικών ουσιών. Το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) είναι το κυριότερο αέριο του θερμοκηπίου που παράγεται από ανθρώπινες δραστηριότητες.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής;

Η αλλαγή του κλίματος έχει ήδη εμφανή αποτελέσματα, που εκτείνονται από την αύξηση της θερμοκρασίας έως την άνοδο της στάθμης της θάλασσας σαν αποτέλεσμα της τήξης των πολικών παγετών, καθώς και τη συχνότερη εμφάνιση καταιγίδων και πλημμυρών. Οι μεταβολές αυτές θα επιφέρουν με τη σειρά τους σοβαρές επιπτώσεις στην ακεραιότητα των οικοσυστημάτων, τους

υδατικούς πόρους, τη δημόσια υγεία, την προσφορά τροφής, τη βιομηχανία, τις γεωργικές καλλιέργειες, τις μεταφορές και τις υποδομές. Η σοβαρότητα των αναμενόμενων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής κυμαίνεται ανάλογα με την περιφέρεια

Ο πλανήτης μας έχει καταγράψει 8 θερμά έτη στη σειρά, με τεράστιες καταστροφές και ακραία καιρικά φαινόμενα να πλήττουν φέτος τόσο την Ευρώπη, όσο και την Ελλάδα. Παράλληλα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Γης Copernicus **ο Οκτώβριος του 2022 ήταν ο θερμότερος που έχει καταγραφεί ποτέ στην Ευρώπη.**

Χωρίς ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ΕΕ μπορεί να βιώσει, τα εξής φαινόμενα:

- 400000 πρόωροι θάνατοι ετησίως λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
- 90000 θάνατοι ετησίως λόγω καύσωνα
- 40% λιγότερο διαθέσιμο νερό στις νότιες περιοχές της ΕΕ
- 2,2 εκατομμύρια άτομα να κινδυνεύουν από παράκτιες πλημμύρες κάθε χρόνο
- 190 δισ. ευρώ σε ετήσιες οικονομικές ζημιές

Τι κάνει η ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής;

Η Ευρώπη επιδιώκει να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050 Αυτό σημαίνει μείωση των εκπομπών όσο το δυνατόν περισσότερο και αύξηση των απορροφήσεων αερίων του θερμοκηπίου από την ατμόσφαιρα, ώστε να φτάσουμε σε «μηδενικές καθαρές εκπομπές».

Ο στόχος αυτός αποτελεί μέρος της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας**: μιας φιλόδοξης δέσμης μέτρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι ένα ουδέτερο ισοζύγιο, διασφαλίζοντας παράλληλα μια δίκαιη, υγιή και ευημερούσα κοινωνία για τις μελλοντικές γενιές. Η ΕΕ συνεργάζεται με άλλες χώρες και περιφέρειες για την προώθηση της παγκόσμιας δράσης για το κλίμα και τη στήριξη των προσπαθειών των χωρών-εταίρων, ιδίως των πλέον ευάλωτων.

Η ΕΕ καταβάλλει επίσης προσπάθειες για να διασφαλίσει ότι η ανάκαμψη από την πανδημία του κορονοϊού πραγματοποιείται χέρι-χέρι με τη μετάβαση σε μια πιο πράσινη, ψηφιακή και ανθεκτική Ευρώπη.

Πώς θα συμβάλει η ανάληψη δράσης στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής;

Η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη κοινωνία αποτελεί τόσο επείγουσα πρόκληση όσο και ευκαιρία για την οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους.

Ορισμένα από τα οφέλη για την κοινωνία είναι τα εξής:

- νέες, πράσινες θέσεις εργασίας
- αύξηση της ανταγωνιστικότητας
- οικονομική ανάπτυξη
- καθαρότερος αέρας και αποδοτικότερα συστήματα δημόσιων συγκοινωνιών στις πόλεις
- νέες τεχνολογίες, όπως ηλεκτρικά ή υβριδικά αυτοκίνητα, σπίτια με υψηλή ενεργειακή απόδοση ή κτίρια με έξυπνα συστήματα θέρμανσης και ψύξης
- ασφάλεια εφοδιασμού σε ενέργεια και άλλους πόρους — μείωση της εξάρτησης της Ευρώπης από τις εισαγωγές

Μελέτες δείχνουν ότι η μετάβαση σε μια πράσινη και ψηφιακή κοινωνία είναι οικονομικά και πρακτικά εφικτή. Το κόστος που θα έχει η κλιματική αλλαγή για την οικονομία και την κοινωνία θα είναι πολύ υψηλότερο από το κόστος που συνεπάγεται η αντιμετώπισή της σήμερα. Τα δε οφέλη για την ποιότητα ζωής ανυπολόγιστα.

Πηγές

www.wwf.gr
www.commission.europa.eu
www.ypen.gr
www.europaunion.gr
www.safecrete.gr

Επιμέλεια: Παπαδήμα Μιχαέλα

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΟΥΔΕΤΕΡΗ ΗΠΕΙΡΟ

Τα τελευταία χρόνια στον πλανήτη μας παρατηρούμε την εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως είναι οι παρατεταμένοι καύσωνες και οι πλημμύρες, τα οποία θέτουν σε κίνδυνο τη βιοποικιλότητα. Όλα τα παραπάνω αποτελούν συνέπειες ενός μεγαλύτερου φαινομένου, το οποίο αποκαλούμε *κλιματική αλλαγή*. Το φαινόμενο αυτό κατά κύριο λόγο οφείλεται σε ανθρώπινες δραστηριότητες, οι οποίες με διαφορετικούς τρόπους η καθεμία μεταβάλλει το κλίμα του πλανήτη. Κύρια αίτια αυτού, αποτελούν οι καύσεις των ορυκτών καυσίμων, η αποψίλωση των δέντρων αλλά και η κτηνοτροφία. Έτσι η κλιματική αλλαγή θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που βιώνει, αλλά και καλείται να αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, ψήφισε το 2019

την *Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία*, μία στρατηγική με στόχο την κλιματική ουδετερότητα και την αποσύνδεση της οικονομίας από τους φυσικούς πόρους έως το 2050. Η βασική πρωτοβουλία που περιλαμβάνει αναφέρεται στην *Προσαρμογή στο στόχο του 55%* (*Fitfor 55%*). Η προσαρμογή αυτή αποτελεί ένα σύνολο προτάσεων για την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση της ενωσιακής νομοθεσίας και τον καθορισμό των πρωτοβουλιών, με στόχο οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ταιριάζουν με τους κλιματικούς στόχους που έχουν τεθεί σύμφωνα με την Πράσινη Συμφωνία. Έτσι με την εφαρμογή αυτών των προτάσεων η Ευρώπη θα διασφαλίζει ομαλή και ισότιμη κοινωνικά μετάβαση, θα ενισχύει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της Ε.Ε. με ισότιμους όρους ανταγωνισμού έναντι των οικονομικών φορέων τρίτων χωρών, αλλά και θα εδραιώνει τη πρωτοποριακή της θέση στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής παγκοσμίως.

Τον Μάιο του 2021, έπειτα από την προσωρινή συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, ο κανονισμός τέθηκε σε πλήρη ισχύ. Οι δράσεις που περιλάμβανε αφορούσαν τη χαρτογράφηση του ρυθμού μείωσης των εκπομπών έως το 2050, ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο και τη διασφάλιση μιας κοινωνικής και οικονομικής μετάβασης.

Το 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να προχωρήσει σε σημαντικές διαπραγματεύσεις οι οποίες αφορούσαν θέματα όπως, την αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, την αναθεώρηση των κανόνων εκπομπής CO₂ για τα αυτοκίνητα αλλά και δημιουργία κοινωνικού ταμείου για το κλίμα.

Τέλος η σημασία και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι καθοριστικός στην

Πράσινη Συμφωνία. Αυτό συμβαίνει επειδή καθοδηγεί τις πολιτικές της Ε.Ε. και δεσμεύει τις χώρες μέλη να επιτύχουν τον στόχο τους. Ακόμα η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο τις προτάσεις και τις πρωτοβουλίες που αφορούν την πράσινη συμφωνία δίνοντας σ' αυτούς το δικαίωμα συννομοθεσίας.

Επιμέλεια: Αρκαδινός Ευάγγελος

ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Είναι γνωστό πως οι συνθήκες του περιβάλλοντος στην Ελλάδα αλλά και στον κόσμο σταδιακά επιδεινώνονται. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα τελευταία χρόνια επιθυμεί, προσπαθεί και επιτυγχάνει προοδευτικά τη βελτίωση αυτών των συνθηκών. Κατά τα έτη 2022-24 έχει πραγματοποιηθεί ένα μεγάλο πλήθος συνδιασκέψεων σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Αυτές οι συνδιασκέψεις θα παρουσιαστούν παρακάτω:

2022

Τη συγκεκριμένη χρονιά πραγματοποιήθηκαν αρκετά άτυπα συμβούλια όσον αφορά το περιβάλλον και την ενέργεια.

Η Επιτροπή ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το πρόγραμμα “Fitfor 55” και πρότεινε τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων καθώς και ενέκρινε κάποιες συμβάσεις. Στις κύριες προτάσεις της συγκαταλέγονται οι εξής:

- **Αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών**, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να ενταχθούν σε αυτό οι εκπομπές από τις θαλάσσιες μεταφορές, να μειωθεί ακόμη περισσότερο το συνολικό ανώτατο όριο εκπομπών και να αυξηθεί το ετήσιο ποσοστό μείωσής του, να καταργηθεί σταδιακά η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής στις αερομεταφορές και να δημιουργηθεί ένα νέο αυτόνομο σύστημα εμπορίας εκπομπών για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές
- **Αύξηση των στόχων μείωσης των εκπομπών** στους τομείς που δεν καλύπτονται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών.
- **Ενίσχυση της συμβολής του τομέα δραστηριοτήτων χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας (LULUCF)**, στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα.
- **Αύξηση του στόχου που αφορά το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.**
- **Αύξηση του στόχου για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.**
- **Αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας** με στόχο την επιτάχυνση της ανάπτυξης υποδομών για την επαναφόρτιση ή τον ανεφοδιασμό οχημάτων με εναλλακτικά καύσιμα και την εναλλακτική παροχή ηλεκτρικής ενέργειας για πλοία σε λιμένες και σταθμευμένα αεροσκάφη.

- **Αναθεώρηση των κανόνων για τις εκπομπές CO₂** για τα αυτοκίνητα και τα ημιφορτηγά, προβλέποντας τη μη διάθεση στην ενωσιακή αγορά αυτοκινήτων ή ημιφορτηγών με κινητήρα εσωτερικής καύσης έως το 2035.
- **Αναθεώρηση της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας.**
- **Βιώσιμα αεροπορικά καύσιμα (ReFuelEU Aviation) και πιο οικολογικά καύσιμα στη ναυτιλία (FuelEU Maritime).**
- **Δημιουργία Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα**, το οποίο θα υποστηρίξει τις ευάλωτες ομάδες (νοικοκυριά, πολύ μικρές επιχειρήσεις και χρήστες μεταφορών).

2023

Οι συνελεύσεις που είχαν ως κύρια θεματική το περιβάλλον κατά το έτος του 2023 ήταν πολυάριθμες.

Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν παρόμοια/ίδια με αυτά των προηγούμενων ετών. Ωστόσο υπήρξαν και ορισμένες νέες πρωτοβουλίες:

- **Αναθεώρηση της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές.**
- **Πρωτοβουλία επιτροπής για απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα**
- **Αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας**
- **Πρόταση κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης:** Ο σκοπός της οποίας είναι να επιτευχθεί η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, των οικοτόπων και των ειδών στις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές της ΕΕ.
- **Πρόταση οδηγίας για την ποιότητα του αέρα:** Αυτή η πρόταση σκοπεύει να αναθεωρήσει και να ενοποιήσει δύο ήδη υπάρχουσες οδηγίες που αφορούν την ποιότητα του αέρα, με στόχο να εναρμονίσει τα πρότυπα ποιότητας του αέρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιο στενά με τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
- **Ενίσχυση της ολοκληρωμένης πρόληψης και έλεγχος της ρύπανσης**, παράλληλα με τη μετάβαση προς ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας, με προτεραιότητα τη μείωση των απορριμμάτων.
- **Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων** στην προώθηση της επεξεργασίας των λυμάτων και στη μείωση της ρύπανσης και στην προώθηση της κυκλικότητας
- **Έγκριση συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τις προετοιμασίες για τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP28) του 2023**
- **Πρόταση για την πρώτη νομοθετική πράξη της ΕΕ για την υγεία του εδάφους:** Στόχος της οποίας είναι όλα τα εδαφικά οικοσυστήματα σε ολόκληρη την ΕΕ να βρίσκονται σε καλή κατάσταση έως το 2050, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030.
- **Πρόταση της Επιτροπής να θεσπιστεί ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης των δασών**

Πηγές

<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/03/16/>

<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/04/18-19/>

<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/06/20/>

<https://wayback.archive-it.org/12090/20231020092433/>

<https://swedishpresidency.consilium.europa.eu/en/news/green-transition-on-the-agenda-for-eu-environment-ministers/>
<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/07/10-11/>
<https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/en/events/informal-ministerial-meeting-on-environment-10-117/>
<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/10/16/>
<https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/env/2023/12/18/>
[Συμβούλιο Περιβάλλοντος - Consilium \(europa.eu\)](#)

Επιμέλεια: Μαίρη Κωφίδου, Μαίρη Ντάσιου

Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί το επίκεντρο του θεματολογίου της ΕΕ, καθώς πλέον είναι πρωταρχικός στόχος μια βιώσιμη, κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη έως το 2050, η οποία θα λειτουργεί ως μέσο για επενδύσεις και ανάπτυξη.

1) Η στρατηγική της ΕΕ για την **Βιοποικιλότητα** μέχρι το 2030.

Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα μέχρι το 2030 έχει ως κύριο στόχο να συμβάλει στην **ανάκαμψη της βιοποικιλότητας της Ευρώπης έως το 2030**. Η εξέλιξη αυτή θα έχει πολλά θετικά αποτελέσματα για τον άνθρωπο, το κλίμα και για τον ίδιο τον πλανήτη.

Οι δράσεις που αφορούν στη στρατηγική περιλαμβάνουν:

- Την προστασία χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών στην Ευρώπη.
- Την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μέσω της μείωσης της χρήσης των επικίνδυνων φυτοφαρμάκων.
- Την αύξηση της χρηματοδότησης τέτοιων δράσεων και καλύτερη παρακολούθηση της προόδου.

Τα κράτη μέλη αναγνώρισαν την ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες μέσω της αντιμετώπισης των άμεσων και έμμεσων αιτιών της απώλειας της βιοποικιλότητας και της φύσης και επανέλαβαν την έκκληση για πλήρη ενσωμάτωση των στόχων βιοποικιλότητας σε άλλους τομείς, όπως η γεωργία, η αλιεία και η δασοκομία.

2) Η επόμενη στρατηγική που θα ακολουθήσει η ΕΕ ένωση ονομάζεται **Από το αγρόκτημα στο πιάτο**.

Η στρατηγική αυτή έχει ως σκοπό να βοηθήσει την ΕΕ να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, στρέφοντας το σημερινό σύστημα τροφίμων της ΕΕ προς ένα **βιώσιμο πρότυπο**.

Εκτός την επισιτιστικής ασφάλειας και της ασφάλειας των τροφίμων, η στρατηγική έχει τους εξής κύριους στόχους:

- Την εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων και θρεπτικών τροφίμων εντός των ορίων του πλανήτη.
- Τη στήριξη βιώσιμης παραγωγής τροφίμων.
- Την προώθηση πιο βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων και υγιεινής διατροφής.

3) Μια σημαντική δράση που θα παίζει σημαντικό ρόλο για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας στην ΕΕ είναι **Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία**.

Το σχέδιο δράσης προβλέπει περισσότερα από 30 σημεία δράσης που αφορούν τον σχεδιασμό βιώσιμων προϊόντων, την κυκλικότητα στις μεθόδους παραγωγής και την ενδυνάμωση των καταναλωτών και των αγοραστών του δημόσιου τομέα. Στοχεύει τομείς όπως είναι τα ηλεκτρονικά προϊόντα και οι ΤΠΕ, οι μπαταρίες, οι συσκευασίες, τα πλαστικά, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ο κατασκευαστικός τομέας, τα κτίρια και τα τρόφιμα.

Η δράση της Ελλάδας όσον αφορά την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, με κύριο στόχο την αντιμετώπιση κάθε είδους περιβαλλοντικής πρόκλησης έως το 2050, αφορά ολόκληρη την κοινωνία των πολιτών της ΕΕ, χωρίς εξαιρέσεις. Η Ελλάδα, ως κράτος-μέλος της ΕΕ, λοιπόν, οφείλει να ακολουθεί και εκείνη αυτές τις πρωτοβουλίες. Παρά τη μικρή έκταση της και την εμπλοκή της με την ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας, έχει κάνει μεγάλα βήματα προόδου σε αυτόν τον τομέα.

Η Ελλάδα, εξάλλου, με την άμεση δημιουργία του **ΕΣΕΚ (Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα)** παρουσιάζει μια ποικιλία από μέτρα που πρέπει να παρθούν, συνδυάζοντας άμεσα την οικονομία της χώρας με την περιβαλλοντική μέριμνα, με τον αισιόδοξο στόχο την εφαρμογή των επιδιώξεων της ΕΕ. Καλύπτει τις περισσότερες πλευρές της ελληνικής οικονομίας συμπεριλαμβανομένης της κυκλικής οικονομίας, της βιώσιμης ανάπτυξης αλλά και της ανάπτυξης των υποδομών της χώρας, με τη συνδρομή της τεχνολογίας. Με την ταχύτατη ανάπτυξη της σύγχρονης τεχνολογίας, εξάλλου, θα δημιουργηθούν καινοτόμες θέσεις εργασίας ωφελώντας άμεσα και τους πολίτες. Έτσι δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής και στην ενασχόληση Ελλήνων ιδιωτών ή του ελληνικού κράτους με το συγκεκριμένο θέμα. Τα προγράμματα χρηματοδότησης με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης εστιάζουν ακόμη στην υποστήριξη των οικονομικά ασθενέστερων νοικοκυριών.

Δημοσιότητα, ωστόσο, φαίνεται να αποκτά η ιδέα των «**έξυπνων πόλεων**». Πρόκειται για ένα μοντέλο που θα περιλαμβάνει εγκαταστάσεις, συστήματα αλλά και οχήματα που σε συνδυασμό θα σωρεύουν πληροφορίες που μελλοντικά θα χρησιμεύσουν στην αντιμετώπιση των ενεργειακών αναγκών σε κάθε περιβάλλον.

Επιπρόσθετα, με τη **ΣΗΘΥΑ (Συμπααραγωγή Ηλεκτρισμού - Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης)** πιθανόν να δοθεί η δυνατότητα σε βιομηχανίες να αξιοποιήσουν τα τεράστια πλεονάσματα θερμότητας που δημιουργεί κάθε ενέργεια παραγωγής ηλεκτρισμού μέσω της τηλεψύξης και της τηλεθέρμανσης. Σημαντικό ρόλο όμως παίζει και η μετάβαση από τα συμβατικά σε εναλλακτικά καύσιμα καθώς τα τελευταία παρουσιάζουν ήδη σημαντικά θετικότερα αποτελέσματα όσον αφορά το περιβάλλον. Η εύρεση ενέργειας από εγχώριες πηγές όμως, συνιστά την άμεση **ανάπτυξη των ΑΠΕ (Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας)**. Για αυτό η ανάπτυξη της ελληνικής παραγωγής ενέργειας είναι ένας από τους βασικότερους στόχους ο οποίος θα πραγματοποιηθεί μέσω της διάδοσης της χρήσης των

ΑΠΕ. Επίσης εξετάζεται η εκμετάλλευση των εγχώριων φυσικών πόρων, όπως το φυσικό αέριο. Η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία φιλοδοξούν μια συμμετοχή των ΑΠΕ μεγαλύτερη του 65%, έπειτα από την ραγδαία ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών και αιολικών σταθμών στην χώρα την τελευταία δεκαετία.

Στον τομέα των μεταφορών, το ΕΣΕΚ εστιάζει στην **ηλεκτροκίνηση και τα βιώσιμα καύσιμα**. Για το κλίμα, κύριος στόχος του ΕΣΕΚ είναι η μείωση των εκπομπών των αερίων του Θερμοκηπίου κατά 56% για το 2030, σε σχέση με το 2005. Στον κτιριακό τομέα, το ΕΣΕΚ περιλαμβάνει ειδικό σχέδιο για την αναβάθμιση των δημόσιων κτιρίων και την ανανέωση αυτών που έχουν ξεπεράσει τον κύκλο της ζωής τους.

Πηγές:

<https://repo.lib.duth.gr/jspui/handle/123456789/13553>

https://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/13553/1/KaramoukasA_2021.pdf

https://en.wikipedia.org/wiki/European_Green_Deal

<https://www.sev.org.gr/ekdoseis/i-evropaiki-prasini-symfonia-stochoi-kai-prokliseis-gia-viosimi-anaptyxi/>

<https://www.depa.gr/fysiko-aerio/sythia/>

<https://gr.boell.org/el/green-deal-stin-ellada>

<https://www.agrocapital.gr/afieromata/68202/poia-einai-i-stratigiki-tis-ee-gia-tin-prosarmogi-stin-klimatiki-allagi>

<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/green-deal/>

<https://www.lawspot.gr/nomika-nea/prasino-fos-apo-eyrokoinovoylio-stin-anatheorisi-ton-synthikon-tis-ee>

<https://kepka.org/433-enimerosi/prasines-synitheies/2800-prasini-symfonia>

Επιμέλεια: Καραντάνου Δέσποινα, Μπηλιώνη Βασιλική, Ανδριανόπουλος Παύλος